

8.10.2024

OZNÁMENIE POSLANCOM

Vec: Petícia č. 0307/2024, ktorú predkladá B. Q. M., španielska štátna príslušníčka, v mene „Nuevo Amanecer Centro de Ayuda Social“, o zariadení na recykláciu znečisťujúcim okolie obce Paracuellos de Jarama v Španielsku

1. Zhrnutie obsahu petície

Predkladateľka petície uvádza, že v roku 2019 bolo vytvorené zariadenie na recykláciu (kovového šrotu) len niekoľko metrov od jej sociálneho centra a priľahlých domov. Predkladateľka petície vysvetľuje, že toto odvetvie spracúva všetky druhy kovov (olovo, meď, železo, hliník, kadmium atď.), ako aj papier, sklo, tkaniny atď., čím sa vytvára údajne veľký každodenný oblak kovového prachu, ktorý znečisťuje celú oblasť a ktorý má vážny vplyv na zdravie ľudí, ktorí žijú alebo pracujú v ich priestoroch. Podľa predkladateľky petície to vyplýva zo správ a lekárskeho testov na otravu kovov. Okrem toho sa predkladateľka petície obáva, že voda zo studne používanej v centre by mohla byť kontaminovaná, keďže výsledky testov naznačujú koncentrácie kovov, ktoré predtým neexistovali. Predkladateľka petície odsudzuje skutočnosť, že už päť rokov sa sťažujú všetkým príslušným orgánom: zastupiteľstvu obce Paracuellos de Jarama, vláde autonómneho spoločenstva Madrid, občianskej garde a dokonca aj ombudsmanovi, avšak bez úspechu. V súčasnosti zariadenie pokračuje v prevádzke a spracúva ešte väčší objem kovového šrotu. Predkladateľka petície uvádza všetky údajné škody spôsobené týmto zariadením: znečistenie ovzdušia, možné znečistenie podzemných vôd, odpad a skládkovanie, riziko požiaru a znečistenie hlukom. Predkladateľka petície žiada, aby európske inštitúcie prijali opatrenia proti tomuto recyklačnému zariadeniu.

2. Prípustnosť

Petícia bola uznaná ako prípustná 11. júna 2024. Európsky parlament požiadal Komisiu o poskytnutie informácií (článok 233 ods. 5 rokovacieho poriadku).

3. Odpoveď Komisie doručená 8. októbra 2024

a) Rámcová smernica o vode

V súlade s článkom 4 ods. 1 rámcovej smernice o vode¹ musia členské štáty najneskôr do roku 2027 zabezpečiť súlad všetkých vodných útvarov, ak sú splnené určité podmienky, so súborom environmentálnych cieľov vrátane cieľa zabezpečiť, aby všetky útvary podzemnej vody dosiahli dobrý chemický stav a aby sa ich stav nezhoršil. V smernici o podzemných vodách² sa od členských štátov vyžaduje, aby stanovili vnútroštátne prahové hodnoty pre znečisťujúce látky uvedené v prílohe II časti B vrátane arzénu. Je to nevyhnutné na posúdenie chemického stavu útvarov podzemnej vody a na navrhnutie najvhodnejších technických opatrení na dosiahnutie cieľov smernice.

Podľa španielskych orgánov zodpovedných za oblasť povodia rieky Tagus (ES030) sa oblasť Paracuellos de Jarama nachádza nad okrajmi dvoch útvarov podzemnej vody (GWB), t. j. Guadalajara GWB (ES030MSBT030.006) a náplavových usadenín rieky Jarama na úseku Guadalajara-Madrid GWB (ES030MSBT030.024). V 2. pláne manažmentu povodia na obdobie 2016 – 2021 bol GWB Guadalajara v zlom chemickom stave a Španielsko z dôvodu technickej uskutočniteľnosti uplatnilo výnimku na dosiahnutie environmentálnych cieľov. Náplavové usadeniny rieky Jarama na úseku Guadalajara-Madrid sa považovali za zariadenia v dobrom chemickom stave. Z predbežného posúdenia 3. plánov manažmentu povodia rieky Tagus na obdobie 2022 – 2027 vyplýva, že hoci oba GWB sú v súčasnosti v dobrom chemickom stave, považujú sa za rizikové z dôvodu chemického znečistenia. V 3. plánoch manažmentu povodia sa však uvádza, že úroveň arzénu za obdobie 2018 – 2019 je výrazne pod prahovou hodnotou (0,19 mg/l). Žiaľ, po roku 2019 neboli poskytnuté žiadne údaje, takže Komisia nemá prístup k novšiemu stavu príslušných vodných útvarov.

b) Rámcová smernica o odpade

V článku 13 rámcovej smernice o odpade³ sa od členských štátov vyžaduje, aby prijali potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa nakladanie s odpadom vykonávalo bez ohrozenia ľudského zdravia, bez poškodzovania životného prostredia, a najmä a) bez ohrozenia vody, ovzdušia, pôdy, rastlín alebo zvierat; b) bez obťažovania okolia hlukom alebo zápachom a bez nepriaznivého vplyvu na krajinu alebo miesta osobitného záujmu. Okrem toho sa v súlade s článkami 23 – 26 rámcovej smernice o odpade vyžaduje povolenie príslušného orgánu na vykonávanie akéhokoľvek druhu činnosti nakladania s odpadom vrátane recyklácie. Na skládkovanie odpadu podľa smernice o skládkach odpadov sa vzťahujú osobitné pravidlá.⁴

c) Kvalita ovzdušia

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva, Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1 – 73, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32000L0060>.

² Smernica 2006/118/ES z 12. decembra 2006 o ochrane podzemných vôd pred znečistením a zhoršením kvality, Ú. v. EÚ L 372, 27.12.2006, s. 19, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1719834237390&uri=CELEX%3A32006L0118>.

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc, v znení zmien (konsolidované znenie), Ú. v. EÚ L 312, 22.11.2008, s. 3, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:02008L0098-20180705>.

⁴ Smernica 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov, v znení zmien (konsolidované znenie), Ú. v. ES L 182, 16.7.1999, s. 1, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A01999L0031-20180704>.

Komisia pozorne monitoruje vykonávanie smerníc o kvalite okolitého ovzdušia. Ak dôjde k pretrvávajúcim a štruktúrnym porušeniam noriem kvality ovzdušia, tieto porušenia sa sledujú, a to aj prostredníctvom postupov v prípade nesplnenia povinnosti. Cieľom je zabezpečiť, aby príslušné členské štáty zaviedli primerané opatrenia na dosiahnutie súladu.

Obec Paracuellos del Jarama je súčasťou zóny kvality ovzdušia Madrid (ES1301). Najbližšie stanice na monitorovanie kvality ovzdušia sú približne 4 km juhozápadne a približne 8 km juhovýchodne od danej oblasti. Počas rokov 2020 – 2022 (posledné tri roky, za ktoré sú k dispozícii overené údaje) španielske orgány nahlásili prekročenia ročnej strednej limitnej hodnoty (v rokoch 2020 a 2021) a hodinovej limitnej hodnoty (v roku 2019) pre oxid dusičitý (NO₂) v zóne kvality ovzdušia Madrid (ES1301). S výnimkou ozónu však neboli od roku 2022 nahlásené žiadne prekročenia limitných hodnôt alebo cieľových hodnôt smernice o kvalite okolitého ovzdušia⁵ v prípade iných znečisťujúcich látok, na ktoré sa vzťahujú smernice o kvalite okolitého ovzdušia. Patria sem aj tuhé častice (PM), ktoré sú predmetom petície.

Komisia reagovala na prekročenie limitných hodnôt NO₂ v Španielsku iniciovaním postupu v prípade nesplnenia povinnosti⁶. Súdny dvor EÚ vydal 22. decembra 2022 v tejto veci rozsudok⁷, v ktorom konštatoval, že Španielske kráľovstvo nedodržalo ročné a hodinové limitné hodnoty pre NO₂, okrem iného ani v zóne kvality ovzdušia Madrid, a neprijalo dostatočné opatrenia na to, aby obdobie prekračovania hodnôt čo najviac skrátilo. Komisia prijme všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby Španielsko včas a účinne vyhovel tomu rozsudku.

d) Smernica o priemyselných emisiách

Smernicou o priemyselných emisiách (IED)⁸ sa regulujú environmentálne vplyvy veľkých priemyselných zariadení, ktoré vykonávajú činnosti a presahujú určitú veľkosť uvedenú v prílohe I k smernici o priemyselných emisiách. Podľa informácií dostupných na Európskom portáli priemyselných emisií⁹ sa však na dotknuté zariadenie nevzťahuje smernica o priemyselných emisiách.

Záver

Bez toho, aby bola dotknutá úloha Komisie ako strážkyne zmlúv, primárnu zodpovednosť za správne vykonávanie práva EÚ a zabezpečenie súladu povolení s právom EÚ nesú členské štáty. V súlade so zásadou účinnej súdnej ochrany stanovenej v Zmluve o Európskej únii musia okrem toho členské štáty poskytnúť verejnosti prístup k rýchlym a účinným mechanizmom nápravy v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo EÚ. V súlade so strategickým prístupom predstaveným v oznámení z roku 2016 „Právo EÚ: Lepšie výsledky pomocou

⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES z 21. mája 2008 o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe, zmenená smernicou Rady (EÚ) 2015/1480, Ú. v. EÚ L 152, 11.6.2008, s. 1 – 44.

⁶ INFR(2015)2053.

⁷ Vec C-125/20, rozsudok Súdneho dvora z 22. decembra 2022, Európska komisia/Španielske kráľovstvo, ECLI:EU:C:2022:1025.

⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (prepracované znenie), Ú. v. EÚ L 334, 17.12.2010, s. 17 – 119, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32010L0075>.

⁹ <https://industry.eea.europa.eu/>

lepšieho uplatňovania práva“¹⁰ Komisia zameriava svoje opatrenia na presadzovanie práva na systémové porušenia práva EÚ, a nie na jednotlivé prípady možného nesprávneho uplatňovania. Komisia sa preto domnieva, že využitie mechanizmov nápravy, ktoré sú k dispozícii v rámci španielskeho práva, by bolo pre predkladateľku petície najvhodnejším spôsobom, ako sa uspokojivo domáhať nápravy.

¹⁰ Ú. v. EÚ C 18, 19.1.2017, s. 10 – 20.